

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายอุดมศักดิ์ นิติมন্ত্রী ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๕๒

เรื่องพิจารณาที่ ๑๑/๒๕๕๐

วันที่ ๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๒

ประเด็นวินิจฉัย ตามคำร้องมีประเด็นวินิจฉัย ดังนี้

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๑๕๗ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

ผู้ร้องโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๒ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๓๓ หรือไม่ ซึ่งในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด ๆ จะต้องพิจารณาว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้บังคับในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย แต่เนื่องจากบทบัญญัติมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๗๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ผู้ร้องโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายไปขัดหรือแย้งนั้น มีหลักการอย่างเดียวกันกับบทบัญญัติมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๑๕๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๑๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงหลักการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมาตรา ๔

เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง บทบัญญัติทั้งสองมาตราอยู่ในหมวด ๑ ว่าด้วยบททั่วไป เป็นการวางหลักการปกครองประเทศและการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ส่วนมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่ให้การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์รวมทั้งสิทธิและเสรีภาพของประชาชน มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติที่วางหลักการทั่วไปในการรับรองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตราต่าง ๆ ของรัฐธรรมนูญ ทั้งโดยชัดแจ้งและโดยปริยาย รวมทั้งสิทธิและเสรีภาพที่รับรองไว้โดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่ยินยอมให้บุคคลอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และใช้สิทธิเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน รวมทั้งยินยอมให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ ส่วนมาตรา ๒๘ วรรคสาม และวรรคสี่ เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงการให้สิทธิทางศาลของบุคคล และสิทธิที่จะได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือจากรัฐในการใช้สิทธิและเสรีภาพ

สำหรับบทบัญญัติ มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑๐ ว่าด้วยศาล โดยมาตรา ๑๕๗ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงอำนาจของศาลในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปโดยยุติธรรม ตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ส่วนมาตรา ๑๕๗ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ เป็นการบัญญัติโดยนำมาตรา ๒๔๕ วรรคหนึ่ง วรรคห้า และมาตรา ๒๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มารวมไว้ จึงไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ผู้ร้องโต้แย้ง ส่วนมาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติการจัดระเบียบและวางโครงสร้างการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมว่าเป็นไปตามลำดับชั้นศาล คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น หมายความว่า โดยปกติการใช้อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรม

ต้องดำเนินการไปตามลำดับชั้น ยกเว้นในกรณีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น จึงมิใช่บทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่คู่ความที่จะต้องดำเนินคดีในศาลยุติธรรมให้ครบทั้งสามชั้นศาล เพราะกฎหมายอาจบัญญัติให้ศาลแต่ละศาลมีอำนาจพิจารณาคดีเป็นกรณีพิเศษและหรือให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นที่ยุติในชั้นศาลใดก็ได้ ส่วนมาตรา ๒๑๕ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของศาลฎีกาในการพิจารณาคดีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายให้เสนอต่อศาลฎีกา ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ผู้ร้องโต้แย้ง

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยการอุทธรณ์ คำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยกำหนดให้ผู้อุทธรณ์ต้องอุทธรณ์เป็นหนังสือยื่นต่อศาลชั้นต้นภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง และให้ผู้อุทธรณ์ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์นั้นด้วย การให้ผู้อุทธรณ์วางเงินค่าธรรมเนียมเพื่อเป็นหลักประกันว่า หากในที่สุดศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ผู้อุทธรณ์ต้องรับผิดชอบชำระค่าธรรมเนียมแทนคู่ความที่ชนะคดีแล้ว ผู้ชนะคดีมีสิทธิได้รับค่าธรรมเนียมที่ได้ออกใช้ก่อนจากเงินที่ผู้อุทธรณ์วางไว้โดยผู้ชนะคดีไม่จำเป็นต้องดำเนินการบังคับคดี หรือในกรณีเดียวกันหากศาลอุทธรณ์ให้ผู้อุทธรณ์เป็นผู้ชนะคดี ผู้อุทธรณ์ก็มีสิทธิได้รับคืนเงินค่าธรรมเนียมที่นำมาวางศาลไว้เช่นเดียวกัน บทบัญญัติมาตรา ๒๒๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่วางหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขในการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งและบังคับใช้กับผู้อุทธรณ์ที่ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันทุกคน จึงมิใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดขวางการนำคดีขึ้นสู่ศาลให้ครบทั้งสามชั้นศาลตามที่ผู้ร้องโต้แย้ง เพราะการที่บุคคลจะใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมในศาลชั้นใดต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ จึงมิได้ขัดหรือแย้งต่อหลักการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองหรือขัดขวางการใช้สิทธิทางศาลของบุคคล ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๑๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๑๕ แต่อย่างใด

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๑๕๗ วรรคหนึ่ง แต่อย่างไร

นายอุดมศักดิ์ นิตินันตรี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ